

Oryantiring sporcularının liderlik eğilimleri

Erdil KEYF¹

¹Mersin Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Mersin, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.5281/zenodo.12600395

Gönderi Tarihi/ Received:

Kabul Tarihi/ Accepted:

Online Yayın Tarihi/ Published:

03.01.2024

29.05.2024

30.06.2024

Öz

Bu çalışmanın amacı, oryantiring sporcuları ile spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimlerini bazı parametrelere göre karşılaştırmaktır. Oryantiring, sporcuların hem fiziksel hem de zihinsel becerilerini geliştirmelerini gerektiren bir spor dalıdır ve bu sporcuların liderlik eğilimleri, spor eğitimi alan diğer öğrencilerle karşılaştırıldığında benzersiz özellikler taşıyabilir. Bu çalışmanın özgün değeri, bu iki grup arasındaki liderlik yönelimlerdeki farklarını ortaya koymaktır. Liderlik Yönelimleri Ölçeği kullanılarak, t-test, tek yönlü varyans analizi ve LSD testleri ile istatistiksel analizler yapılmıştır. Sonuçlar, cinsiyete göre liderlik alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir; erkekler kadınlardan daha yüksek puan almıştır. Oryantiring sporcularının liderlik puanları, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin puanlarından anlamlı derecede yüksektir ($p<0,05$). Aktif olarak yarışmalara katılan öğrenciler, insana yönelik ve dönüşümsel liderlikte daha yüksek puanlar almıştır ($p<0,001$), ancak yapısal ve karizmatik liderlikte önemli bir fark yoktur ($p>0,05$). Spor yaşı değişkenine göre tüm liderlik boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0,05$ ve $p<0,001$). Sonuç olarak, cinsiyete göre yapılan değerlendirmelerde, erkeklerin yapıya yönelik liderlik ve insana yönelik liderlik puanlarının kadınlardan anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Oryantiring sporcularının ise spor bilimleri fakültesi öğrencilerine göre dönüşümsel liderlik ve karizmatik liderlik puanlarında anlamlı derecede yüksek puan aldığı tespit edilmiştir. Farklı spor dallarındaki sporcuların liderlik yönelimleri arasındaki farkları incelemek, liderlik eğitim programlarının daha hedeflenmiş ve etkili olmasını sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik gelişimi, liderlik yönelimleri, oryantiring

Leadership tendencies of orienteering athletes

Abstract

The aim of this study was to compare the leadership orientations of orienteering runners and sports science students on the basis of a number of parameters. Orienteering is a sport that requires athletes to develop both physical and mental skills, and the leadership tendencies of these athletes may have unique characteristics compared to other student athletes. The unique value of this study is to uncover the differences in leadership orientations between these two groups. Using the Leadership Orientations Scale, statistical analyses were conducted with t-test, one-way analysis of variance, and LSD tests. The results showed that there were significant differences between the genders on the leadership sub-dimensions; males scored higher than females. The leadership scores of orienteers were significantly higher than the scores of students in the Faculty of Sports Science ($p<0.05$). Students who actively participated in competitions had higher scores in humanistic and transformational leadership ($p<0.001$), but there was no significant difference in structural and charismatic leadership ($p>0.05$). Significant differences were found in all leadership dimensions depending on the age of the athletes ($p<0.05$ and $p<0.001$). The ratings by gender showed that the values for structural leadership and people-oriented leadership were significantly higher for men than for women. It was found that the orientation athletes scored significantly higher in the areas of transformational leadership and charismatic leadership than the students in the Faculty of Sports Science. Examining the differences between the leadership orientations of athletes in different sports can make leadership training programs more targeted and effective.

Keywords: Orienteering, Leadership development, leadership orientations

Sorumlu Yazar/ Corresponded Author: Erdil KEYF, E-posta/ e-mail: erdilkeyf@gmail.com

GİRİŞ

Liderlik, başkalarını amaç doğrultusunda hareket etmeye motive etmek ve karar alma yetkisini kullanmak olarak tanımlanmaktadır. Liderlik, kişisel özelliklerin, davranışların veya sahip olunan bir pozisyonun özelliklerinin bir fonksiyonu olarak kabul edilir ve liderin rolü, diğerlerinin etkili bir performans üretmesini sağlamaktır (Mullins, 2005). Liderlik kavramı, genellikle belirli bir topluluğa yol gösteren ve o kişileri bir hedefe yönlendiren durum olarak açıklanabilir (Cevahiroğlu & Çakıcı, 2022).

Liderlik, öngörülen durumlarda bir insanın başkalarının uygulamalarını etkileme ve onlara rehberlik etme süreci olarak görülebilir (Koçel, 2015). Liderlik, hedefe yöneltme, yol gösterme, destek sağlama gibi durumları zorunlu kılar (Bülbül & Şahin, 2020). Bir liderin rol davranışları, strateji ve taktikleri, bir örgüt içinde görevlerin yerine getirilmesinde ve uyumun sağlanmasında olduğu kadar, takipçilerin değer, inanç ve davranışlarında da etkilidir (Helvacı, 2010). Hoy ve Miskel'e (2001) göre liderlik, bir grup insanı ortak bir görevi yerine getirmeleri için destekleme ve etkinleştirme yeteneği olarak adlandırılır. Yukl (2012) liderliği, grup üyelerinin hedeflerin, süreçlerin ve sonuçların seçimini etkileyebileceği ve hatta organizasyon içindeki güç ilişkilerinin doğasını yeniden şekillendirebileceği “sosyal bir süreç” olarak ifade eder.

Liderlik üzerine yapılan bir araştırmada, değerlendirmenin farklı bakış açılarına dayalı olarak yapıldığı çok boyutlu bir yapıya sahiptir (Joo ve ark., 2014). Liderlik yönelimleri dört temel boyutta açıklanır. Bu boyutlardan yapısal çerçeve veya yapısal perspektif, sorunlara gerçekçi yaklaşma ve mantıksal düşünmeyi kapsar. Bu perspektifte, bürokratik nitelikler, astlar ve üstler arasında oluşan emir komuta yapısı, iş bölümü ve üstlenilen roller ve pozisyonlar önemlidir. Liderlerin öncelik verdiği durum, süreçlerin herkes tarafından anlaşılmalı olmasıdır. Yapıya yönelik liderlik (yapısal liderlik) boyutunda ayrıntılar önemli, açık ve net amaçlar oluşturulmaktadır. Bu boyutta sorunların sonuçları kişilere atfedilir. İnsan kaynaklı liderlikte, her grup ferдинin duygularına ve fikirlerine değer veren ve destekleyen bir durum mevcuttur.

Dönüşümcü liderler, idealleri benimsemek, rol model olarak hareket etmek ve her bir ast için özen ve ilgi göstermek gibi belirli özellikler sergilerler. Ayrıca, bir vizyon formüle ederek ve zorlayıcı hedefler belirleyerek takipçilerine ilham verirler ve eski problemler hakkında yenilikçi yollarla entelektüel olarak düşünmelerini sağlarlar (Arbonneau ve ark., 2001). Karizmatik (sembolik) liderlikte ise başkalarına ilham veren, haberleşme ağı güçlü, açık görüşlü, insani değerlere ve kültüre önem veren, yaratıcı ve hayal gücü kuvvetli bir insan tipi

düşünülür (Zengin & Somoğlu, 2022). Lider, örgütün hedefleri doğrultusunda insanları yönlendirebilir (Kaçay & Soyer, 2020).

Spor bilimlerinde öğrenim gören öğretmen, spor yöneticisi, antrenör ve spor eğitmeni adaylarının liderlik davranışlarının iyi olması önemlidir (Altınışık & Çelik, 2022; Koca ve ark., 2018). İnsanların memnuniyetinin hangi düzeyde etkilendiğini öğrenmek, bu göre adım atmak sağlıklı ve sosyal açıdan güçlü kişiler oluşturur (Akyuz ve ark., 2023). Liderler, insanların kişisel ve ortak potansiyelini gün yüzüne çıkaran, onlara çözüm seçeneklerini çoğaltan, amaca ulaşmaları konusunda onları bir hedefe yönlendiren kişilerdir (Erdem ve Dikici, 2009). Gerçek bir lider, gerekli ortamı sağlamalı ve örgüt üyelerini kapasitelerini en iyi şekilde kullanmaları için motive etmelidir. Liderin ekibindeki bireylerin duygularına hâkim olması beklenir. Bunun nedeni, ekip üyelerinin kendilerini rahat hissettiklerinde ve kendilerine değer verildiğini bildiklerinde daha iyi performans göstermeleridir (Bozdağ & Ergin, 2021; Yazıcı & İmamoğlu, 2024). Spor ortamlarında bu liderlik becerileri, takım uyumunu ve performansını artırmak, sporcuların motivasyonunu yükseltmek (Ceylan ve ark., 2022) ve genel olarak takımın başarısını sağlamak açısından kritik bir rol oynar. Özellikle spor bilimleri alanında eğitim gören bireylerin, gelecekteki kariyerlerinde etkin liderler olabilmeleri, hem bireysel gelişimlerine hem de spor camiasına büyük katkılar sağlayacaktır.

Günümüz çağı, eğitici ve öğrenci liderliğine yeni bir bakış açısı getirmektedir (Black ve ark., 2014). Öğrenci liderliği gelişimi üzerine yapılan araştırmaların çoğu, iş veya politikada bulunan rollere paralel olan kurumsal deneyimlerin etkisini vurgulayan modellere odaklanmıştır. Yaygın olarak incelenen diğer nitelikler, öğrencilerin liderlik gelişimine yatkınlığı, mevcut kurumsal bağlantılı liderlik kaynaklarının etkinliği ve fırsatları ile resmi liderlik geliştirme programlarının etkilerini içerir (Whitt, 1994; Cress ve ark., 2001). Ne yazık ki, resmi liderliğe dayalı programlara, rollere veya faaliyetlere aktif olarak katılmayan öğrenciler, liderlik büyümeleri, gelişmeleri ve potansiyelleri göz ardı edilebilmektedir (Deryahanoğlu ve ark., 2018).

Akademisyenler, öğrencilerin erken bir aşamada güçlü bir liderlik kimliği oluşturmalarına yardımcı olmak için öğrencilerin liderlik gelişiminin bir öncelik olması gerektiğini savunuyorlar (Adams ve ark., 2018; Villarreal ve ark., 2018). Öğrenci liderlerinin liderlik yeterlilikleri konusunda hala devam eden şüpheler var. Yarımın liderleri olarak; birçok liderlik stilini anlamaları, liderlik modellerini bilmeleri ve lider olarak bilgi, yeterlilik, beceri

ve yeteneklerini artırmalarını sağlayan liderlik geliştirme programlarına maruz kalmaları zorunludur (Adams & Semaadderi, 2018).

Yükseköğretimde liderlik gelişimi ve nitelikleri üzerine yapılan araştırmalar, öncelikle toplumsal eşdeğerliklere taşınan liderlik pozisyonlarını ve fırsatlarını taklit eden kampüs deneyimleri ve programlarıyla (örneğin, öğrenci yönetimi, gönüllülük) meşgul olan öğrenciler üzerinde yoğunlaşmıştır. Böylece liderlik faaliyetlerinde aktif olmayan öğrenciler, liderlikle ilgili gelişimleri, bakış açıları veya tercihleri açısından nadiren değerlendirilir (Thompson, 2013). Sporcuların ve öğrencilerin akademik bilgi ve aldığı eğitimin yanında, birtakım etkinlikler düzenleme, planlama yetkinliği ve farkındalığı, çevresi ile uyum gibi niteliklere sahip olması da önemlidir. Bu özelliklerin liderlikle ilgili derslerde aldıkları bilinen spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile liderlikle ilgili dersler veya eğitim almayan ama yarışmalara katılan oryantiring branşındaki sporcular arasında nasıl bir farklılık yaratacağı konusu merak edilmiştir. Bu çalışmada, oryantiring branşında yarışan sporcular ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimlerinin bazı parametrelere göre araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma grubu (evren-örneklem)

Bu çalışmaya yaşları 17-35 yaş arasında değişen öğrenciler ve sporcular katılmıştır. Katılımcıların bir kısmı oryantiring sporunda yarışan öğrenci sporcu ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrencilerden oluşmuştur. Çalışma için liderlik ölçeği kullanılmıştır. Eksik doldurulan anketler ve belirtilen yaş aralığında olan kişiler çalışma dışında tutulmuştur.

Veri toplama araçları

Öğrencilerin liderlik özelliklerini değerlendirmek için Bolman ve Deal (1990) tarafından Liderlik Yönelimleri anketi geliştirilmiştir. Bu anketin ilk bölümü Liderlik Davranışları veya Liderlik Yönelimini içerir. 5'li Likert ölçeğine sahip bu anket 32 madde içermektedir. Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Dereli (2003) tarafından yapılan "Liderlik Yönelim Ölçeği" bu çalışmada kullanılmıştır. Ölçek dört temel boyut ve 32 maddeden oluşmaktadır. Her bir boyut 8'er maddeden oluşur. Bunlar: İnsana Yönelik (İnsan odaklı) Liderlik (2, 6, 10, 14, 18, 22, 26 ve 30. madde), Yapıya Yönelik Liderlik (1, 5, 9, 13, 17, 21, 25 ve 29. madde), Dönüşümsel Liderlik (3, 7, 11, 15, 19, 23, 27 ve 31. madde) ve Karizmatik Liderlik (4, 8, 12, 16, 20, 24, 28 ve 32. madde) olarak ifade edilir. Ölçek 5'li likert tipindedir. Her bir ifade "Hiçbir zaman = 1", "Nadiren = 2", "Bazen = 3", "Sık sık = 4 ve "Her zaman = 5" şeklinde yanıtlanan puanlanmaktadır. Her bir boyuttan en az 8 puan, en çok 40 puan alınır. Ölçeğin alt

boyutlarından yüksek puan alan kişinin ilgili liderlik özelliğini her zaman sergilediği kabul edilirken düşük puan almak ise hiç sergilemediğini ifade ettiği belirtilir (Dereli, 2003; McArdle, 2008). Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanların yüksek oluşu ferdi o liderlik yönelimine eğiliminin de yüksek olduğunu gösterdiği belirtilir (Dursun ve ark., 2019). Bu çalışmada ölçeğin boyutlarına ilişkin hesaplanan Cronbach değerleri, yapıya yönelik liderlik için 0,85; insana odaklı liderlik 0,87; dönüşümsel liderlik 0,88 ve karizmatik liderlik 0,89 olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin geneli için güvenirlik katsayısı ise 0,97'dir.

Verilerin analizi

İstatistiksel olarak verilerin değerlendirilmesi için SPSS 25.00 paket programı kullanılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testi ile verilerin normal dağılıp dağılmadığı test edilmiştir. Yapıya yönelik (çarpıklık= -0,1297, basıklık= 0,3235), insana yönelik (çarpıklık= -0,1567, basıklık= 0,0147), dönüşümsel liderlik (çarpıklık= -0,2740, basıklık= 0,2707) ve karizmatik liderlik (çarpıklık= -0,0155, basıklık= -0,6242) alt boyutlarının normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir (Hair ve ark., 2013). İki grup arasında farklılık için bağımsız örneklem t-testi yapılırken, ikiden fazla olan grupların karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Çoklu grupların farklılığının hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi içinde LSD testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Bu çalışmaya katılanların liderlik yönelim puanlarının karşılaştırılması alt ölçekler olarak Tablo 1,2,3 ve 4'de değişik parametrelerle verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyete göre liderlik yönelimleri alt boyut puanlarının karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	\bar{X}	S.s.	t	p
Yapıya yönelik liderlik	Kadın	124	32,94	3,94	-2,34	0,020*
	Erkek	153	34,03	3,75		
İnsana yönelik liderlik	Kadın	124	31,20	4,48	-5,93	0,000**
	Erkek	153	34,19	3,90		
Dönüşümsel liderlik	Kadın	124	28,98	4,45	-4,96	0,000**
	Erkek	153	31,70	4,61		
Karizmatik liderlik	Kadın	124	29,53	4,67	-3,98	0,000**
	Erkek	153	31,84	4,93		

*=p<0,05 **=p<0,001

Kadınlar ve erkekler arasında yapıya ve insana yönelik, dönüşümsel ve karizmatik liderlik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (p<0,05). Erkekler, yapıya ve insana yönelik, dönüşümsel ve karizmatik liderlikte kadınlardan daha yüksek puan almıştır.

Tablo 2. Katılımcıların liderlik yönelimleri karşılaştırılması

	Durum	n	\bar{X}	S.s.	t	p
Yapıya yönelik liderlik	Oryantiring Sporcuları	96	34,43	4,37	2,81	0,005*
	Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencisi	181	33,07	3,49		
İnsana yönelik liderlik	Oryantiring Sporcuları	96	33,69	4,72	2,30	0,022*
	Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencisi	181	32,41	4,20		
Dönüşümsel liderlik	Oryantiring Sporcuları	96	31,28	5,51	2,06	0,040*
	Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencisi	181	30,06	4,21		
Karizmatik liderlik	Oryantiring Sporcuları	96	31,75	5,41	2,33	0,020*
	Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencisi	181	30,31	4,62		

*= $p < 0,05$

Oryantiring sporcuları ve spor bilimleri fakültesi öğrencileri arasında yapıya ve insana yönelik, dönüşümsel ve karizmatik liderlik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$). Oryantiring sporcuları, yapıya ve insana yönelik, dönüşümsel ve karizmatik liderlikte öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır.

Tablo 3. Katılımcıların müsabık olma durumuna göre liderlik yönelimleri

	Müsabıklık	n	\bar{X}	S.s.	t-test	p
Yapıya yönelik liderlik	Yarışmalara katılmıyor	100	32,52	3,72	-0,28	0,777
	Yarışmacı	91	32,69	4,07		
İnsana yönelik liderlik	Yarışmalara katılmıyor	100	31,31	4,33	-2,80	0,006*
	Yarışmacı	91	33,12	4,57		
Dönüşümsel liderlik	Yarışmalara katılmıyor	100	28,74	4,61	-3,98	0,000**
	Yarışmacı	91	31,40	4,60		
Karizmatik liderlik	Yarışmalara katılmıyor	100	29,63	4,85	-1,69	0,093
	Yarışmacı	91	30,82	4,87		

*= $p < 0,05$ **= $p < 0,001$

Yarışmalara katılan ve katılmayan öğrenciler arasında yapıya yönelik ve karizmatik liderlik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p > 0,05$). Yarışmalara katılan ve katılmayan öğrenciler arasında insana yönelik ve dönüşümsel liderlik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$). Yarışmacı öğrenciler, insana yönelik ve dönüşümsel liderlikte yarışmalara katılmayan öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır.

Tablo 4. Spor yaşına göre liderlik yönelimleri karşılaştırılması

	Spor Yaşı	n	\bar{X}	S.s.	F/LSD	p
Yapıya Yönelik liderlik	4 yıl ve daha az (1)	98	32,48	3,75	18,51 3>1,2	0,000**
	5-8 yıl (2)	89	32,77	4,07		
	9 ve daha fazla (3)	90	35,45	3,03		
	Toplam	277	33,54	3,87		
İnsana Yönelik liderlik	4 yıl ve daha az (1)	98	31,30	4,35	11,64 1<2,3	0,000**
	5-8 yıl (2)	89	33,13	4,57		
	9 ve daha fazla (3)	90	34,27	3,82		
	Toplam	277	32,85	4,42		
Dönüşümsel liderlik	4 yıl ve daha az (1)	98	28,74	4,66	10,99 1<2,3	0,000**
	5-8 yıl (2)	89	31,45	4,60		
	9 ve daha fazla(3)	90	31,42	4,42		
	Toplam	277	30,48	4,73		
Karizmatik liderlik	4 yıl ve daha az (1)	98	29,59	4,86	6,15 1<3	0,002*
	5-8 yıl (2)	89	30,85	4,91		
	9 ve daha fazla(3)	90	32,08	4,79		
	Toplam	277	30,81	4,94		

*= $p<0,05$ **= $p<0,001$

Farklı spor yaş grupları arasında yapıya ve insana yönelik, dönüşümsel ve karizmatik liderlik puanları arasında istatistiksel olarak çok anlamlı bir fark vardır ($p<0,001$). Yapıya ve insana yönelik ve karizmatik liderlikte 9 yıl ve daha fazla spor yaşı olanlar (3), 4 yıl ve daha az (1) ve 5-8 yıl (2) spor yaşı olanlara göre daha yüksek puan almıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmaya yaşları 17-35 yaş arasında değişen oryantiring sporcuları katılmıştır. Sonuçları cinsiyete göre karşılaştırdığımızda erkekler, dört liderlik türünün tamamında kadınlardan daha yüksek ortalama puanlar almıştır. İnsana yönelik, dönüşümsel ve karizmatik liderlik boyutlarında farklar oldukça anlamlı iken ($p<0,001$), yapıya yönelik liderlikte fark biraz daha düşük anlamlılık seviyesindedir ($p<0,05$). Bu bulgular, cinsiyetin liderlik tarzı üzerinde belirgin bir etkisi olabileceğini göstermektedir (Tablo 1). Literatürde bazı çalışmalarda cinsiyetin liderlik yönelimleri üzerine etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır (Karataş, 2017; Öztürk, 2017; Cengiz & Güllü, 2018; Beltekin & Kuyulu, 2019; Shokoufeh & Türkmen, 2019; Arslan, 2020; Bayındır, 2020; Güler ve ark., 2020; Tapşın ve ark., 2020; Yılmaz & Yenel, 2020; Düzgünce, 2021; Karataş, 2021; Kurtyemez, 2021; Cevahiroğlu & Çakıcı, 2022; Dursun & Göksel, 2022). Buna karşılık Aygün (2018), Devocioğlu (2018), Eryücel (2018), Direk (2020), Turhal ve arkadaşları (2020), Gönen (2021), Yaşın ve Tan (2022) tarafından yapılan çalışmalarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Aydın ve arkadaşları (2016) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinde, Bulut ve Baloğlu (2016), üniversite öğrenciler, Altınışik ve Çelik (2022) spor bilimleri fakültesi öğrencileri, Çetintaş (2019) karate antrenörleri, Katkat ve arkadaşları (2015) beden eğitimi öğretmenlerinde yaptıkları araştırmalarda erkeklerin lehine farklılık bulmuşlardır. Yine Atan ve arkadaşları (2018)

üniversite öğrencilerinde (bir bölümü spor bilimleri fakültesi öğrencisi) dönüşümsel ve karizmatik liderliğin alt boyutlarında erkeklerin ortalama puanları kadınlardan daha yüksek bulmuşlardır. Bazı çalışmalarda cinsiyet değişkenine göre liderlik yönelimlerinin bazı boyutlarda erkekler lehine sonuçlar bulunurken bazı boyutlarda kadınlar ve erkelerin benzer özelliklere belirlenmiştir. Örneğin Zengin ve Somoğlu (2022) spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde erkek öğrencilerin insana ve yapıya yönelik liderlik özelliklerini kadınlara göre daha yüksek düzeyde bulmuşlardır. Öte yandan Zengin ve Somoğlu (2022) dönüşümsel ve karizmatik liderlik boyutlarında ise kadın ve erkek öğrencilerin benzer liderlik özellikleri sergilediğini belirtmişlerdir. Çetin ve İmamoğlu (2018) ve Şener ve arkadaşları (2019) ise çalışmalarında cinsiyete göre yapıya yönelik, insana yönelik veya insan odaklı liderlik ve karizmatik liderlik alt boyutlarında farklılık bulurken, dönüşümsel liderlikte önemli fark bulmamışlardır. Bu çalışmada liderlik ölçeği alt boyutları yapısal liderlik, insana yönelik liderlik, dönüşümsel liderlik ve karizmatik liderlik alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$ ve $p<0,001$). Erkek öğrencilerin puanları kadın öğrencilerden daha yüksektir. Kadınlara erkekler arasında farkın olması bedensel ve ruhsal yönden cinsiyete özel farklılıklara ve kültürel özelliklere de bağlanabilir. Özellikle Türk toplumunda erkekler kadınlara göre daha baskın rollerde bulunurlar. Kadınlar erkelere göre toplumda genelde daha geri planda bulunurlar. Genel anlamda cinsiyete göre diğer araştırmaların bazıları ile benzer ve bazıları ile farklı sonuçların çıkması öğrencilerin özelliklerine bağlı olduğu düşünülebilir.

Oryantiring sporcuları, dört liderlik türünün tamamında spor bilimleri fakültesi (SBF) öğrencileri daha yüksek ortalama puanlar almıştır. Yapıya yönelik, insana yönelik, dönüşümsel ve karizmatik liderlik boyutlarında farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0,05$). Bu bulgular, oryantiring sporcularının liderlik eğilimlerinde spor bilimleri fakültesi öğrencileri daha yüksek puanlar aldığını göstermektedir (Tablo 2). Çar (2013), spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin liderlik özelliklerinin, okudukları bölüme, spor branşına ve aktif spor yapma sürelerine göre farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Yamaner ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan bir çalışmada ise liderlik özellikleri puanlarında önemli bir fark bulunmamıştır. Atan ve arkadaşları (2018) çalışmalarında yapısal, dönüşümsel ve karizmatik liderliğin alt boyutlarında, SBF öğrencilerinin puanlarının diğer fakültelerdeki öğrencilerin aldığı puanlardan anlamlı derecede daha iyi olduğunu belirtmişlerdir. Şener ve arkadaşları (2019) öğrencilerin okudukları bölüme göre liderlik yönelimlerinde (Yapıya yönelik, insana yönelik, Dönüşümsel ve karizmatik liderlik) farklılık bulmuşlardır. Bu çalışmada oryantiring branşında yarışan öğrenci sporcularının liderlik puanları SBF öğrencileri liderlik puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu çalışmada farklılığın ortaya çıkmasında

oryantiring branşındaki öğrencilerinin hepsinin yarışmalara aktif olarak katılan öğrenciler olması ve SBF öğrencileri ise bir kısmının sportif yarışmalara katılması etkili olabilir. Çünkü bazı çalışmalarda antrenörlük bölümünde okuyan öğrencilerin liderlik yönelimleri puanlarının öğretmenlik ve yöneticilik bölümü öğrencilerinden daha iyi olmasını onların diğerlerine göre daha aktif spor yapmalarına bağlı olabileceğine belirtilmiştir (Şener ve ark., 2019). Yine öğrencilerin liderlik özelliklerinde önemli farklılık bulunmaması ise alınan spor eğitiminden kaynaklanabileceğine bağlanmıştır (Yamaner ve ark., 2017).

Dursun ve Göksel (2022) çalışmalarında liderlik yönelimleri ile lisanslı spor yapma değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma bulunmamıştır. Düzgünce (2021) çalışmasında öğrencilerin spor tecrübesi ile liderlik türleri arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Zengin ve Somoğlu (2022) çalışmalarında sportif seviye değişkenine göre amatör olarak spor yapanların liderlik yönelimlerinin profesyonellerden daha yüksek olduğu bulunmuşlardır. Ayrıca spora amatör olarak devam eden sporcuların profesyonel olma isteği yanında kendini gösterme ve bir şeyleri başarma arzusu gibi birçok nedenden kaynaklandığı ileri sürülmüştür. Bu çalışmada yarışmalara aktif olarak katılan tüm öğrencilerin insana yönelik liderlik ve dönüşümsel liderlik puanlarının yarışmalara aktif olarak katılmayanlardan veya müsabakalarda yarışmayanlardan anlamlı şekilde yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,001$). Yapıya yönelik liderlik ve karizmatik liderlik boyutlarında aktif olarak yarışan öğrenciler ve aktif olarak yarışmayan öğrenciler arasında önemli bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$). Yarışmalara aktif olarak müsabakalara katılmanın veya müsabık olarak yarışmanın insana yönelik (insan odaklı liderlik) ve dönüşümsel liderliği olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Spor yapma yılının liderlik yönelimlerini değiştirmediğini belirten çalışmalarda literatürde mevcuttur (Çar, 2013). Cevahiroğlu ve Çakıcı (2022), çalışmalarında spor yaşına göre liderlik yönelimi ölçeği alt boyut puanlarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Zengin ve Somoğlu (2022) çalışmalarında spor yapma yılı değişkenine göre liderlik yönelim puanlarında farklılaşma bulunmuştur. Onların çalışmasında spor yapma yılı (spor özgeçmişi) arttıkça liderlik yönelimlerinin azaldığı veya kötüleştiği ileri sürülmüştür. Literatürdeki bazı araştırma sonuçları incelendiğinde uzun yıllar sporla ilgilenen sporcuların (Spor özgeçmişi fazla olan sporcuların) liderlik yönelimlerinin daha yüksek olduğu yönünde sonuçlar vardır (Karataş, 2017; Karataş, 2021). Bu çalışmada spor yaşı değişkenine göre tüm boyutlarda anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$ ve $p < 0,001$). Yapıya yönelik liderlik alt boyutunda 9 ve daha fazla spor yaşına sahip olanların puanları 4 yıl ve daha az ve 5-8 yıl spor yaşına sahip olanlardan anlamlı şekilde yüksektir ($p < 0,001$). İnsana odaklı liderlik ve Dönüşümsel liderlik alt boyutlarında ise

4 yıl ve daha az spor yaşına sahip olanlar 9 ve daha fazla ve 5-8 yıl spor yaşına sahip olanlardan anlamlı şekilde düşüktür ($p < 0,001$). Karizmatik liderlik alt boyutunda ise 4 yıl ve daha az spor yaşına sahip olanların puanı olanlar 9 ve daha fazla spor yaşına sahip olanlardan anlamlı şekilde düşüktür ($p < 0,05$). Spor yaşı arttıkça liderlik yönelimleri ölçeği alt boyutlarının puanları arttığı görülmüştür. Liderlik yönelimlerinin iyi olması için spor yaşının da yüksek olması gerektiği düşünülmüş ve sporcuların daha erken yaşlarda spora başlamaları önerilmektedir.

Literatürde diğer araştırmalara bakıldığında en yüksek puanın “İnsan kaynaklı liderlik” alt boyutunda olduğu belirtilmektedir (Dereli, 2003; Durmuş, 2011; Arslan & Uslu, 2014; Sezer & Kahraman, 2018; Güler ve ark., 2020; Dursun & Göksel, 2022). Bu çalışmada ise yapıya ve insana yönelik liderlik puanlar diğerlerinden daha yüksektir. Liderlik yönelimleri ölçeğinden alınacak puanlar her boyut için en yüksek 40 puan olduğu belirtilir (Dereli, 2003). Bu araştırmada cinsiyete göre bakıldığında her iki cinsiyette de alınan puanlar alt ölçeklerde 28,98-34,03 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanların ölçekteki puanlara göre yüzdesine bakıldığında en düşük %72,45 ve en yüksek %85,07 puan olduğu tespit edilmiştir ($28,98 * 100 / 40 = 72,45$ ve $34,03 * 100 / 40 = 85,07$). Öğrenci sporcuların liderlik yönelimleri iyi olarak değerlendirilebilir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon Liderliği meslek gruplarında liderlik eğitimi için benzer içerikte dersler yer almakta, bu da farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin ortak özellikler kazanmasına olanak sağlamaktadır (Devecioğlu, 2018).

Sonuç olarak oryantiring branşında yarışan sporcu öğrenciler ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimleri cinsiyete göre, yarışmacı olma durumuna ve spor yaşına göre değiştiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca oryantiring branşında yarışan sporcu öğrencilerin spor bilimleri fakültesinde eğitim alan öğrencilere göre liderlik yönelimleri daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Öğrenci sporcuların liderlik yönelimleri iyi olarak değerlendirilebilir. Spor yaşı arttıkça, liderlik yönelimleri alt boyut puanlarında genel olarak bir artış gözlemlenmektedir. Özellikle, 9 yıl ve daha fazla spor yaşı olanlar, liderlik puanlarında diğer gruplara göre daha yüksek puanlar almıştır.

Oryantiring branşında yarışan sporcu öğrenciler ile spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimlerinin cinsiyete, yarışmacı olma durumuna ve spor yaşına göre anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Yapılan t-test ve varyans analizleri sonucunda, erkeklerin kadınlardan daha yüksek yapıya yönelik liderlik, insana yönelik liderlik, dönüşümsel liderlik ve karizmatik liderlik puanlarına sahip oldukları görülmüştür. Oryantiring sporcularının, spor bilimleri fakültesi öğrencilerine kıyasla tüm liderlik alt boyutlarında daha yüksek puan aldıkları

tespit edilmiştir. Özellikle, aktif olarak yarışmalara katılan sporcuların insana yönelik ve dönüşümsel liderlik puanlarının, yarışmalara katılmayanlara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu ($p < 0,001$) görülmüştür. Spor yaşı 9 yıl ve üzerinde olanların, diğer gruplara göre daha yüksek liderlik puanlarına sahip oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar, oryantiring branşında aktif olarak yer alan sporcuların, spor bilimleri fakültesi öğrencilerine göre liderlik yönelimlerinde daha başarılı olduklarını ve spor yapma süresi ile liderlik eğilimlerinin olumlu yönde arttığını göstermektedir.

Öneriler

Bulgularımıza dayanarak, sporcuların liderlik yönelimlerinin geliştirilmesi için birkaç öneri sunulabilir. İlk olarak, sporcuların yaptıkları spora daha erken yaşlarda başlamaları ve bu süreçte uzun süreli olarak aktif kalmaları teşvik edilmelidir.

Ayrıca, aktif olarak müsabakalara katılan sporcuların liderlik yönelimlerinin daha yüksek olduğu bulgusundan yola çıkarak, sporcuların yarışmalara katılımını artırmak için gerekli teşvikler ve fırsatlar sunulmalıdır. Bu, sporcuların insana yönelik ve dönüşümsel liderlik becerilerinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Akyüz, F., Güngörmüş, H. A., & Kayserili, A. (2024). The correlation between event and life satisfaction and curiosity and discovery levels of individuals participating in activities in recreational areas. *Journal of Sport Sciences Research*, 9(1), 17-33. <https://doi.org/10.25307/jssr.1352956>
- Adams, D., & Semaaddi, P. (2018). Student leadership and development: A panoramic view of trends and possibilities. *International Online Journal of Educational Leadership*, 2(2), 1-3.
- Adams, D., Kamarudin, F., & Tan, M. H. J. (2018). Student leadership: Development and effectiveness. In D. Adams (Ed.), *Mastering theories of educational leadership and management* (pp. 1-22). University of Malaya Press.
- Altınışık, Ü., & Çelik, A. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 225-236.
- Arbonneau, D., Arling, J., & Kelloway, E. K. (2001). Transformational leadership and sports performance: The mediating role of intrinsic motivation. *Journal of Applied Social Psychology*, 31(7), 1521-1534.
- Arslan, A. (2020). *Farklı spor branşlarındaki sporcuların duygusal zekâ ve liderlik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Doktora Tezi, Düzce Üniversitesi).
- Arslan, H., & Uslu, B. (2014). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 341-355.
- Atan, T., Ünver, Ş., Kaplan, A., İslamoğlu, İ., & Demir, G. (2018). Comparison of leadership levels of students at the faculty of sport sciences and other faculties. *Universal Journal of Educational Research*, 6(6), 1313-1316.
- Aydın, R. (2016). *Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında eğitim gören bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan öğrencilerin liderlik özelliklerinin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi).
- Aydın, R., Bozkuş, T., & Kul, M. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki öğrencilerin liderlik özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(1), 122-131.

- Aygün, M. (2018). *Buz hokeyi sporcularının duygusal zekâ ve liderlik özelliklerinin sportif sürekli kendine güven üzerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi).
- Barrow, J. C. (1977). The variables of leadership: A review and conceptual framework. *The Academy of Management Review*, 2, 231-251.
- Bayındır, M. (2020). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin liderlik yönelim davranışların araştırılması: İstanbul Gelişim Üniversitesi örneği. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 260-268.
- Beltekin, E., & Kuyulu, İ. (2019). Spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin liderlik yönelim düzeylerinin incelenmesi (Erciyes Üniversitesi örneği). *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 1(1), 26-29.
- Black, J. S., & Porter, L. W. (2000). *Management: Meeting new challenges*. Prentice Hall.
- Bozdağ, B., & Ergin, M. (2021). The effect of empathic tendencies of university students on their leadership behaviors preferred in sports. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(12), 60-87.
- Bulu, M. B., & Baloğlu, N. (2016). Üniversite öğrencilerinin aile liderlik yönelimleri ile bazı demografik değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 495-508.
- Bülbül, A., & Şahin, M. Y. (2020). *Sporcularda istismarcı yönetim algısı*. Gazi Kitapevi.
- Cengiz, R., & Güllü, S. (2018). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimleri ile fiziksel saygı düzeylerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(4), 94-108.
- Cevahiroğlu, B., & Çakıcı, H. A. (2022). The examination of their leadership orientations according to character traits of athletes. *Gümüşhane University Journal of Health Sciences*, 11(2), 688-701.
- Ceylan, L., Bilen, E., Eliöz, M., & Küçük, H. (2022). Comparison of motivation levels of outdoor and indoor athletes studying physical education and sports training. *Journal of Educational Issues*, 8(1), 629-642.
- Cotterill, S. T., & Fransen, K. (2016). Leadership in team sports: Current understanding and future directions. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 9, 116-133. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2015.1124443>
- Cotterill, S. T., & Fransen, K. (2021). Leadership development in sports teams. In Z. Zenko & L. Jones (Eds.), *Essentials of exercise and sport psychology: An open access textbook* (pp. 588-612). Society for Transparency, Openness, and Replication in Kinesiology. <https://doi.org/10.51224/B1025>
- Cress, C. M., Astin, H. S., Zimmerman-Oster, K., & Burkhardt, J. C. (2001). Developmental outcomes of college students' involvement in leadership activities. *Journal of College Student Development*, 42, 15-27.
- Çar, B. (2013). *Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin liderlik özelliklerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi).
- Çetinkaya, G., & İmamoğlu, G. (2018). Üniversite spor eğitimi öğrencilerinin liderlik yönelimlerinin farklı değişkenlere göre araştırılması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(59), 719-725.
- Çetintaş, Y. (2019). *Karate antrenörlerinin liderlik yönelimlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi).
- Dereli, M. (2003). *İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik davranışları* (Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi).
- Deryahanoğlu, G., Özlü K., Yamaner F., & İmamoğlu O. (2018). Spor yapan ve yapmayan öğrencilerin Kişilik özelliklerinin incelenmesi. Köse O., İslamoğlu E. (Eds), *Modern dönemde edebiyat, eğitim, sanat ve iktisat* (s. 367-378) içinde. Berikan Yayınevi.
- Devecioğlu, S. (2018). The leadership orientations of the students receiving sports education in Turkey. *International Education Studies*, 11(8), 58-68. doi:10.5539/ies.v11n8p58
- Direk, O. (2020). *Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin örgütsel bağlılık ve liderlik yönelimlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi).
- Durmuş, Ö. (2011). *İlköğretim ve lise öğrencilerinde görülen liderlik davranışlarının araştırılması* (Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi).

- Dursun, E., & Göksel, A. (2022). Investigation of students' leadership orientations (The sample of faculty of sports sciences). *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 111-123.
- Dursun, M., Günay, M., & Yenel, M. F. (2019). Çok yönlü liderlik yönelimleri ölçeği (ÇYLYÖ): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(2), 333-347. <https://doi.org/10.33712/mana.596370>
- Düzgünce, A. (2021). *Beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerinin liderlik tarzlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi).
- Erdem, O., & Dikici, M. (2009). Liderlik ve kurum kültürü etkileşimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 198-213.
- Eryücel, M. E. (2018). Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin liderlik özelliklerinin belirlenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(11), 1584-1595.
- Gökçe, F. (2014). *Sınıfta öğrenme ve öğretme sürecinin yönetimi*. Pegem Akademi.
- Gönen, A. B. (2021). *Faal hakemlerin liderlik özellikleri ile empati düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi).
- Güler, B., Dursun, M., & Günay, M. (2020). Spor lisesi öğrencilerinin liderlik yönelimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 576-587.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2013). *Multivariate data analysis*. Pearson Education Limited.
- Helvacı, A. (2010). The levels of exhibition of ethical leadership behaviours by primary school administrators. *Journal of World of Turks*, 2(1), 391-402.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational administration: Theory, research, and practice* (6th ed.). McGraw-Hill.
- Joo, M. H. T., Hee, T. F., & Piaw, Y. C. (2014). Leadership orientations of an educational leader in a private university in Malaysia. *Social and Behavioral Sciences*, 114, 681-686.
- Kaçay, Z., & Soyer, F. (2020). *İş yeri yılmazlığının yordayıcıları örgütsel güven, lider-üye etkileşimi ve iş yeri maneviyatı*. Lap Lambert Academic Publishing.
- Karataş, E. Ö. (2017). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin liderlik yönelimleri ve öz güven davranışlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi).
- Karataş, N. (2021). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimleri ve iletişim becerileri üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi).
- Katkat, D., Tunçkol, M., & Şahin, M. Y. (2015). Beden eğitimi öğretmenlerinin liderlik yönelimlerinin demografik değişkenler bakımından analizi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 39-47.
- Koca, F., İmamoğlu, G., İmamoğlu, O. (2018). Sports status of high school students and investigation of personality characteristics by gender. *The Journal of Academic Social Science*, 6(80), 34-42.
- Koçel, T. (2015). *İşletme yöneticiliği*. Beta Yayıncılık.
- Kurtyemez, H. (2021). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik özellikleri ile başarı yönelimleri arasındaki ilişki: Samsun ili örneği* (Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi).
- McArdle, M. K. (2008). *Leadership orientations of community college presidents and the administrators who report to them: A frame analysis* (Doctoral dissertation, University of Central Florida).
- Mullins, L. J. (2005). *Management and organisational behaviour* (7th ed.). Pearson Education Limited.
- Öztürk, K. E. (2017). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin liderlik yönelimleri ve öz güven davranışlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi).
- Sezer, G. O., & Kahraman, P. B. (2018). Öğretmen adaylarının liderlik yönelimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1551-1560.
- Shokoufeh, S., & Türkmen, M. (2019). Türkiye'de elit erkek ve bayan güreşçiler ile spor yapmayan bireylerin liderlik ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 1(1), 33-37.

- Şener, O. A., Durmaz, M., & İmamoğlu, O. (2019, Nisan 25-28). *Spor fakültesi öğrencilerinde liderlik özellikleri* [Kongre Sunumu]. 2. Uluslararası Herkes için Spor ve Wellness Kongresi, Antalya, Türkiye.
- Thompson, M. D. (2013). Student leadership development and orientation: Contributing resources within the liberal arts. *American Journal of Educational Research*, 1(1), 1-6. <https://doi.org/10.12691/education-1-1-1>.
- Turhal, S. N., Tutkun, E., & Çelik, A. (2020). Spor yöneticisi adaylarının liderlik yönelimleri ve sosyal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(4), 193-202.
- Villarreal, S., Montoya, J. A., Duncan, P., & Gergen, E. (2018). Leadership styles predict career readiness in early college high-school students. *Psychology in the Schools*, 55(5), 476-489. <https://doi.org/10.1002/pits.22131>
- Whitt, E. J. (1994). I can be anything: Student leadership in three women's colleges. *Journal of College Student Development*, 35, 198-207.
- Yamaner, F., Aydoğan, A., İmamoğlu, O., & Yamaner, E. (2017, Ekim 13-15). *Üniversite spor eğitimi amatör erkek futbolcuların liderlik özelliklerinin araştırılması* [Koferans Sunumu]. The 9th Conference of the International Society for the Social Science, Çorum, Türkiye.
- Yaşın, İ., & Tan, M. (2022). Investigation of leadership orientations of physical education teachers and teachers in different branches. *Mediterranean Journal of Sport Science*, 5(4), 1016-1034. <https://doi.org/10.38021asbid.1171874>
- Yazıcı, Y., & Imamoğlu, O. (2024). Determining the leadership orientations of sports sciences faculty students and examining their relationships with their personality traits. *Journal of ROL Sport Sciences* 5(1), 176-192.
- Yılmaz, M., & Yenel, İ. F. (2020). Gençlik kamplarında görev alan kamp liderlerinin liderlik yönelimlerinin incelenmesi. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 2(2), 118-134.
- Yukl, G. (2012). *Leadership in organizations* (8th ed.). Pearson.
- Zengin, S., & Somoğlu, M. B. (2022). Investigation of leadership tendencies of students in sports science. *Mediterranean Journal of Sport Science*, 5(1), 483-502. <https://doi.org/10.38021asbid.1207118>

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Erdil KEYF
Tasarım <i>Design</i>	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak <i>To design the method and research design.</i>	Erdil KEYF
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak <i>Review the literature required for the study</i>	Erdil KEYF
Veri Toplama ve İşleme <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Erdil KEYF
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi <i>Evaluation of the obtained finding</i>	Erdil KEYF
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study.</i>		
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict		
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. <i>Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.</i>		
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee		
Bu araştırma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 2023-124 sayılı kararı ile yürütülmüştür. <i>This research was conducted with the decision numbered 2023-124 of Ondokuz Mayıs University Social Sciences and Humanities Research Ethics Committee.</i>		

